Bekotis ąžuolas (Quercus petraea L.)

Paplitimo teritorijos

Bekotis ąžuolas yra paplitęs didžiojoje Europos dalyje – nuo Atlanto vandenyno pakrančių vakaruose iki Ukrainos rytuose, taip pat Mažojoje Azijoje. Skirtingai nei paprastasis ąžuolas, bekotis ąžuolas Lietuvoje yra kur kas retesnis. Šalyje eina šiaurinė jo paplitimo arealo riba, todėl natūraliai jis dažniau aptinkamas tik pietinėje ir pietvakarių Lietuvos dalyje (pavyzdžiui, Trako miške Lazdijų rajone). Jis auga mišriuose miškuose, dažnai kartu su paprastaisiais ąžuolais, pušimis ar skroblais.

Augimo sąlygos

Bekotis ąžuolas geriausiai auga vidutinio derlingumo, lengvesniuose, sausesniuose ir gerai drenuojamuose dirvožemiuose. Jis ypač mėgsta uolėtas, kalvotas vietas bei smėlingus ar žvyringus šlaitus (lotyniškas pavadinimas *petraea* reiškia „uolynų“). Šis medis yra šviesomėgis, tačiau jaunystėje gali pakęsti dalinį pavėsį. Bekotis ąžuolas yra atsparesnis sausroms ir rūgštesniam dirvožemiui nei paprastasis ąžuolas, tačiau yra šiek tiek jautresnis dideliems žiemos šalčiams ir pavasarinėms šalnoms.

Panaudojimas

Šio medžio mediena yra itin vertinga, kieta, sunki, labai tvirta bei atspari drėgmei ir puvimui. Dėl savo tiesaus, lygaus kamieno ir vienodos struktūros bekočio ąžuolo mediena yra aukščiausios kokybės žaliava: ji itin vertinama laivų statyboje, prabangių baldų gamyboje, grindų parketui, statybiniams elementams bei aukščiausios klasės vyno ir stipriųjų gėrimų statinėms gaminti. Taip pat medis naudojamas kraštovaizdžio architektūroje, parkų želdynuose dėl gražios, taisyklingos lajos.

Augalo vaisiai – gilės

Bekočio ąžuolo vaisiai yra gilės, kurios iš pažiūros panašios į paprastojo ąžuolo giles. Jos yra pailgos, kiaušiniškos, sėdimos tiesiai ant šakelių arba ant labai trumpo (beveik nematomo) koto – būtent dėl šio bruožo medis ir gavo savo pavadinimą. Gilės iš dalies yra įsitaisiusios lėkštelės formos taurelėse. Kaip ir kitų ąžuolų, šios gilės turi daug krakmolo bei riebalų ir yra itin svarbus maistas miško gyvūnams (šernams, elniams, kėkštams).

Išskirtinumai

Bekotis ąžuolas yra ilgaamžis medis, galintis išgyventi nuo 500 iki 800 ar net daugiau metų. Pagrindinis jo skirtumas nuo paprastojo ąžuolo – jo lapai turi ilgus (iki 2–3 cm) kotelius, o pačios gilės koto neturi (auga tiesiai ant šakos). Paprastojo ąžuolo atveju yra atvirkščiai – lapai

beveik bekočiai, o gilės auga ant ilgų kotelių. Be to, bekočio ąžuolo kamienas dažniausiai būna tiesesnis, o laja – taisyklingesnė, labiau kiaušiniškos formos.

1 pav. Bekotis ąžuolas https://medeinesparkai.lt/bekotis-azuolas-quercus-petraea/

2 pav. Bekočio ąžuolo vaisiai https://juragiumedelynas.lt/azuolai/azuolas-bekotis

Naudoti šaltiniai:

Laisvoji enciklopedija Vikipedija. https://lt.wikipedia.org/wiki/Bekotis_%C4%85%C5%BEuolas

Augalų katalogas. Dendropark.lt https://www.dendropark.lt/azuolas-bekotis-c2

Gemini naudotas informacijos paieškai (2026 m.)

Darbą atliko Austėja Plauskaitė, 8b, 2026-06-01